

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

«ПОГОДЖЕНО»
Декан факультету міжнародних
відносин
проф. Шуляк А.М. _____

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

**СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА КОН'ЮНКТУРА
СВІТОВИХ РИНКІВ**

Підготовки	Бакалавра
Спеціальності	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійної програми	«Міжнародний бізнес»

Програма навчальної дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» підготовки бакалавра спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»,

РОЗРОБНИК кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами **Кухарик В.В.**

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні економічних відносин та управління проектами

Протокол № 2 від 5 жовтня 2021 р.

Завідувач кафедри: _____ (Бояр А.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин

протокол № від _____ 2021 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Гаврилюк С.І.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 «Міжнародні відносини», 292 «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес», бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 2
		Семестр – 3, 4
ІНДЗ: €		Лекції – 16 год.
		Практичні (семінарські) – 12 год.
		Самостійна робота – 58 год.
	Консультації –	
	Форма контролю: іспит 3, 4 семестр	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів зі структурою та особливостями функціонування сучасної світової економіки та економіки регіонів, поточного стану, тенденцій та перспектив розвитку світового ринку. Основна мета вивчення дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» – формування системи теоретичних знань у сфері аналізу соціально-економічних систем і моделей розвитку країн світу, з основних розділів кон'юнктури ринків, їх функціонування, розширення або скорочення, зміни рівня цін, попиту та пропозиції, оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з аналізу тенденцій та процесів, що відбуваються під час економічного розвитку держав світу, виявлення взаємозв'язків та оцінювання впливу на процес інтеграції регіонів в сучасну систему світового господарства, розкриття особливостей розвитку окремих національних економік та їх ролі у світогосподарських зв'язках.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Після опанування навчальної дисципліни «Світова економіка та кон'юнктура світових ринків» студенти набудуть певних компетентностей:

знати: теоретичні основи аналізу сучасної світової економіки; основні елементи світової економічної системи; понятійно-термінологічний апарат методології міжнародних кон'юнктурних досліджень, основні показники кон'юнктурного аналізу та специфіка їхнього розрахунку; процеси інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації економічного життя; галузеві аспекти розвитку світової економіки.

вміти: добирати, обробляти, узагальнювати і робити висновки зі статистичних матеріалів і документів, що висвітлюють основні тенденції розвитку світової економіки; використовувати набуті знання для визначення та прогнозування тенденцій розвитку світової економіки та економіки регіонів; використовувати методики аналізу сучасного стану, виявляти тенденції та динаміку, прогнозування зміни кон'юнктури світових ринків товарів та послуг на основі статистичних, аналітичних матеріалів, експертних оцінок; формування науково-аналітичних оглядів кон'юнктури ринків з урахуванням зовнішніх та внутрішніх ризиків.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СВІТОВА ЕКОНОМІКА РЕГІОНІВ

Тема 1. Світова економічна система

Світова економіка та підходи до класифікації країн. Економічний потенціал держави та показники його розвитку. Тенденції розвитку світової економіки

Тема 2. Економіка країн Європи

Загальна характеристика країн Європи. Порівняння економіки Європи з основними конкурентами. Демографічна ситуація у європейських країнах. Регіональні особливості: Західна Європа, Північна Європа, Південна Європа, Центральна та Східна Європа. Найпотужніші країни Європи

Тема 3. Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону

Загальна характеристика країн Азії та Тихоокеанського регіону. Порівняльна економічна характеристика країн Азії та Тихоокеанського регіону. Демографічна ситуація у країнах Азії. Регіональні особливості: Південно-Західна Азія, Центральна Азія, Північна Азія, Південна Азія, Південно-Східна Азія, Східна Азія, Австралія та Тихоокеанський регіон. Найпотужніші країни Азії

Тема 4. Економіка країн Америки та Африки

Загальна характеристика країн Північної Америки. Порівняльна характеристика країн Північної Америки. Демографічна ситуація у країнах Північної Америки. Регіональні особливості Північної Америки. Найпотужніші країни Північної Америки. Загальна характеристика країн Південної Америки. Порівняльна характеристика країн Південної Америки. Демографічна ситуація у країнах Південної Америки. Регіональні особливості Латинської Америки. Найпотужніші країни Південної Америки. Загальна характеристика країн Африки. Порівняльна характеристика країн Африки. Демографічна ситуація у країнах Африки. Регіональні особливості країн Африки: Північна Африка, Західна Африка, Центральна Африка, Східна Африка, Південна Африка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОН'ЮНКТУРА СВІТОВИХ РИНКІВ

Тема 5. Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.

Еволюція уявлень про кон'юнктуру як категорії економічної науки. Найважливіші теорії економічної кон'юнктури. Основні цілі кон'юнктурних досліджень. Завдання дослідження кон'юнктури. Вироблення тактики і стратегії поведінки на світовому і внутрішньому ринку. Ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Тема 6. Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.

Загальні умови економічного розвитку. Постійно діючі фактори: НТП, природні умови і ресурсне забезпечення, економічна ситуація. Фактори тимчасового характеру: сезонні (протягом року) коливання надходження і продажу окремих товарів, політичні кризи, соціально-економічні конфлікти, стихійні лиха, техногенні катастрофи. Виробничі фактори економічної динаміки. Пропозиція товарів. Трудові ресурси і їх продуктивність. Екстенсивні і інтенсивні фактори розширення виробництва. Вплив попиту на економічну динаміку та кон'юнктуру. Попит на товари проміжного виробничого споживання (сировина, матеріали, паливо). Споживання населення. Структура попиту: товари тривалого користування, середнього терміну служби і короткочасного користування. Державне споживання. Військові витрати. Попит на товари і послуги на зовнішньому ринку. Роль капіталовкладень, загальні і

чисті капіталовкладення. Фактори, що впливають на рівень капіталовкладень. Заощадження та амортизація. Посилення конкурентної боротьби. Державне стимулювання.

Тема 7. Кон'юнктура світового ринку товарів

Характеристика товарного ринку. Кон'юнктурне дослідження світового ринку енергоносіїв. Кон'юнктурне дослідження ринку біопалива. Кон'юнктура світових ринків мінеральної сировини. Кон'юнктурне дослідження світового ринку металу і металопродукції. Кон'юнктурне дослідження світового ринку благородних металів і коштовних каменів. Кон'юнктура світового ринку машин і устаткування. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції сільського господарства і продовольства. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції хімічної промисловості. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції легкої промисловості.

Тема 8. Кон'юнктура світового ринку послуг

Міжнародний ринок туристичних послуг. Світовий ринок транспортних послуг. Міжнародна торгівля фінансовими послугами. Страхові послуги на світовому ринку. Складові міжнародного страхового ринку. Міжнародна торгівля науково-технічними знаннями та об'єктами інтелектуальної власності. Операції франчайзингу у міжнародній торгівлі послугами. Послуги з оренди машин та обладнання, лізинг. Міжнародна торгівля інжиніринговими послугами. Міжнародний ринок освітніх послуг. Інформаційні послуги. Регулювання ринку послуг у рамках СОТ

Таблиця 2.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лк.	Сем	Конс	Сам.
Змістовий модуль 1. Світова економіка та економіка регіонів					
Тема 1. Світова економічна система	14	2	-	-	12
Тема 2. Економіка країн Європи	10	2	2	-	6
Тема 3. Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону	10	2	2	-	6
Тема 4. Економіка країн Америки та Африки	10	2	2	-	6
Разом за змістовим модулем 1.	44	8	6	-	30
Змістовий модуль 2. Кон'юнктура світових ринків					
Тема 5. Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.	12	2	-	-	10
Тема 6. Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.	10	2	2	-	6
Тема 7. Кон'юнктура світового ринку товарів	10	2	2	-	6
Тема 8. Кон'юнктура світового ринку послуг	10	2	2	-	6
Разом за змістовим модулем 2.	42	8	6	-	28
Усього годин	86	16	12	-	58

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3.

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Світова економіка		
1.	Світова економічна система	6
2.	Економіка країн Європи	8
3.	Економіка країн Азії та Тихоокеанського регіону	8
4.	Економіка країн Америки та Африки	8
Змістовий модуль 2. Кон'юнктура світових ринків		
5.	Поняття «економічна кон'юнктура». Мета і завдання кон'юнктурних досліджень.	6
6.	Чинники, що впливають на динаміку кон'юнктури національного і світового господарства.	6
7.	Кон'юнктура світового ринку товарів	8
8.	Кон'юнктура світового ринку послуг	8
	Разом	58 год.

6. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

ІНДЗ –передбачено

Семестр 3

Міжнародна економічна інтеграція

Опис завдання на ІНДЗ: підготувати за наданим списком літератури за вказаними у таблиці критеріями короткий опис інтеграційних блоків.

Кожен студент обирає один з регіонів – європейський, американський, азіатсько-тихоокеанський, африканський та заповнює відповідну таблицю.

1. Інтеграція на Європейському континенті

Назва організації / блоку	ЄЕС/ЄС	ЄАВТ	Бенілюкс	ОЧЕС	Європейська економічна зона	Центальноєвропейська Асоціація вільної торгівлі	Середземноморський союз
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торгівельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

2. Інтеграція на Американському континенті

Назва організації	НАФТА/ USMCA	МЕРКОСУР	КАРІКОМ	Андський пакт	Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛІАІ)	Центральноамериканський спільний ринок (САСМ/ЦСР)
Показники						
Рік створення						
Кількість країн-членів						
Регіон						
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)						
Етап розвитку інтеграції						
Сфери діяльності						
Торговельні партнери (регіони)						
Перспективи розвитку						
Цікаві факти						

3. Інтеграція в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

Назва організації	АТЕС	АСЕАН	Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії СААРК	Форум тихоокеанських островів (ФТО, PIF)	Зона вільної торгівлі АСЕАН +5	Австралійсько-Новозеландська ЗВТ	Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (GCC)
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торговельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

4. Інтеграція на Африканському континенті

Назва організації	ECOWAS	COMESA	ECCAS	WAEMU	AfCFTA	AMU	Співтовариство держав Сахель-Сахари (CEN-SAD)
Показники							
Рік створення							
Кількість країн-членів							
Регіон							
Напрямок (згори донизу чи знизу догори)							
Етап розвитку інтеграції							
Сфери діяльності							
Торговельні партнери (регіони)							
Перспективи розвитку							
Цікаві факти							

Джерела

1. ЄС, ЄЗ, Митний союз <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%A1>, <https://www.britannica.com/topic/European-Union/Creation-of-the-European-Economic-Community>
2. ЄАВТ <https://www.efta.int/>
3. Бенелюкс <https://www.britannica.com/topic/Benelux>
4. ОЧЕС <http://www.bsec-organization.org/>
5. Європейський економічний простір https://eeas.europa.eu/diplomatic-network/european-economic-area-eea_en

6. Центральноєвропейська асоціація вільної торгівлі <https://cefta.int/>
7. Середземноморський союз <https://ufmsecretariat.org/>
8. НАФТА/USMCA <https://www.investopedia.com/terms/n/nafta.asp>, <https://ustr.gov/usmca>
9. МЕРКОСУР <https://www.mercosur.int/en/>
10. КАРИКОМ <https://caricom.org/>
11. Андський пакт https://en.wikipedia.org/wiki/Andean_Community
12. Латиноамериканська асоціація інтеграції (LAI) <https://www.britannica.com/topic/Latin-American-Integration-Association>
13. Спільний ринок Центральної Америки (CACM) <https://www.britannica.com/topic/Central-American-Common-Market>
14. АТЕС <https://www.apec.org/>
15. АСЕАН <https://asean.org/>
16. Південноазійська асоціація регіонального співробітництва <https://www.saarc-sec.org/>
17. Форум Тихоокеанських островів <https://www.forumsec.org/>
18. Зона вільної торгівлі АСЕАН (АФТА) <https://asean.org/asean-economic-community/asean-free-trade-area-afta-council/>
19. АСЕАН-Австралія-Нова Зеландія, зона вільної торгівлі (AANZFTA) <https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/aanzfta/Pages/asean-australia-new-zealand-free-trade-agreement>
20. Рада з питань співробітництва в Перській затоці <https://www.britannica.com/topic/Gulf-Cooperation-Council>
21. Економічне співтовариство країн Західної Африки – ECOWAS <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/ecowas/>
22. Економічне співтовариство країн Східної та Південної Африки – COMESA <https://www.comesa.int/>
23. Економічне співтовариство країн Центральної Африки – ECCAS <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/eccas/>
24. Західноафриканський економічний та валютний союз –WAEMU <https://ecfr.eu/special/african-cooperation/waemu/>, <http://www.uemoa.int/en>
25. Африкансько-континентальна зона вільної торгівлі –AfCFTA <https://au.int/en/cfta>
26. Союз Арабського Магрибу –АМУ https://au.int/sites/default/files/documents/38554-doc-arri-report2019-fin-r39-21may20_english.pdf
27. Співтовариство держав Сахель-Сахари (CEN-SAD) <https://au.int/en/recs/censad>, https://au.int/sites/default/files/documents/38554-doc-arri-report2019-fin-r39-21may20_english.pdf

Семестр 4

Дослідити особливості та перспективи розвитку товарного ринку:

1. енергетики
2. сільського господарства
3. добрива
4. металів та мінералів
5. дорогоцінних металів

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається із двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ у двох семестрах. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульна контрольна робота (максимум 60 балів).

Критерії оцінювання: з кожної із тем змістового модуля 1, які виносяться на семінарські заняття студент може отримати певну кількість балів (Табл. 4). Загальна сума балів, яку студент отримує за відповіді на семінарських заняттях – 24. За виконане ІНДЗ студент отримує 16 балів. Таким чином, загальна сума балів поточного контролю – 40.

Після освоєння змістового модуля обов'язковим є написання модульної контрольної роботи. У завданнях модульних робіт вказано, яка кількість балів може бути виставлена за кожне завдання за умови його правильного виконання. За модульну контрольну роботу студенти отримують певну кількість балів. Загальна сума балів модульного контролю – 60.

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. В такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Екзамен складається у формі підсумкового тесту у програмі Office-365 (Forms).

Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання (табл. 5.).

Таблиця 4.

Розподіл балів за формами контролю

3 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2	
Змістовий модуль 1			МКР	
ІНДЗ				
Т 1	Т 2	Т 3	16	100
8	8	8	60	

4 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2	
Змістовий модуль 1			МКР	
ІНДЗ				
Т 1	Т 2	Т 3	16	100
8	8	8	60	

Таблиця 5

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Войтко С. В., Гавриш О. А., Згуровський О. М., Нараєвський С. В. Економіка зарубіжних країн : підручник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. М. Згуровський, С. В. Нараєвський. – Київ : НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», 2017. – 400с.

2. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : 2015. – 268 с.

3. Світова економіка: підручник / за ред. О.І. Шниркова, В.І. Мазуренка, О.І. Рогача. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. - 616 с.
4. Світова економіка: підручник/ За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 349 с.
5. World Economy and International Economic Relations: Training manual. - Edited by Y. Kozak , T. Shengelia – Tbilisi : PH «UNIVERSAL», 2016- 223 p.(
<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4443/1/World%20Economy%20and%20International%20Economic%20Relations.pdf>
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. – Харків : «Видавництво «Форт», 2015. – 364 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1595/1/%D0%B5%D0%BA.229939%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>
7. Світова економіка: підручник / за ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. Н.С. Логвінової. – Київ, Центр учбової літератури,. 2010, 328 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1824/1/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>